

Прогноз

фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту сільськогосподарських рослин в господарствах області у квітні 2023 року

На території Вінницької області зима 2022-2023 року (26-30.11.2022 р - 16.01-13.02.2023р.) характеризувалася підвищеним температурним режимом з опадами у вигляді дощу та снігу, незначним промерзанням ґрунту, нестійким сніговим покривом, густими туманами та вітряною погодою. Тривалість зимового періоду склала 76-80 днів, при нормі 88-103.

Середня температура повітря за зимовий період склала 0,5-1,2° морозу, що на 2,1-2,7° вище від норми, що тепліше, ніж у минулому році (2,6° морозу, що на 0,6° вище від норми). Середня декадна температура вище від норми відмічалася протягом всього зимового періоду, лише в першій декаді лютого була в межах норми. В період тривалих відлиг (перша декада січня) максимальна температура повітря підвищувалася до 12-15° тепла. Днів з відлигою за зимовий період по області налічувалося 39-46 (в минулому році 21-26). Мінімальна температура повітря в грудні та січні знижувалася до 7-10° морозу, в лютому - до 13-17° морозу, але тривалість цих періодів була незначна.

Протягом зимового періоду опади випадали у вигляді дощу, снігу та мокрого снігу. Всього за зимовий період випало 66 мм, або 77% від норми. Найбільша кількість опадів відмічена в другій декаді грудня - 20 мм, що становить 167% від норми. Сніговий покрив кілька разів утворювався та руйнувався. Найтриваліший період зберігання снігового покриву відмічався з початку зимового періоду до середини грудня та в період 1-13 лютого, в центральних районах області - в період з 24 січня до 1-13 лютого. За даними снігомірної зйомки, найбільша висота снігового покриву відмічена в третій декаді грудня (1-9 см).

Найбільша глибина промерзання ґрунту протягом зимового періоду була в першій декаді лютого - 14-19 см, при слабкій цементації ґрунту, що сприяло поглинанню ґрунтом талих вод при відлизі.

Сталий перехід через 0° в бік підвищення відбувся на переважній частині території області 13 лютого (початок весняного періоду), при багаторічних строках 27.02-04.03).

Зазначені умови на території області сприяли добрій перезимівлі шкідливих організмів, що за сприятливих умов під час вегетації передбачає потенційну можливість ураження і пошкодження сільськогосподарських рослин від помірного до сильного та епіфітотійного рівнів розвитку.

Багатоїдні шкідники

Мишоподібні гризуни. Перезимівля мишоподібних гризунів зимою 2022-2023 рр. пройшла успішно. За даними ранньовесняних обстежень, загибель шкідників у зимовий період склала 8-25%. Попередніми обстеженнями, проведеними на площах озимини, багаторічних трав, неорних земель, виявлено 1-3 жилих колоній/га, в яких 1-4 жилих нори. Така чисельність повсюди обумовлює ймовірність осередкового поширення та шкідливості гризунів за сприятливих умов для їх розвитку.

Це залишає необхідність постійного моніторингу сільськогосподарських угідь з метою виявлення потенційних осередків підвищеної чисельності мишоподібних гризунів та вчасного проведення відповідних винищувальних заходів. За перевищення порогу шкідливості 5 жилих колоній/га застосовують дозволені родентициди, виготовлені з діючих речовин бродіфакум, бромадіолон, флокумафен згідно з «Переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні» (Антимиша, принада, 2-3 пакетики (10 г) на нору, Рат Кіллер Супер, ГП, 5-10 кг/га). Ефективним засобом боротьби з гризунами є готові принади у формі воскових брикетів (0,005%-ний препарат Шторм) тощо. Брикети розкладають по 1 шт. в живу нору або на відстані 10-15 м. При його поїданні гризуни гинуть через 4-8 днів. Якщо 100%-ї загибелі шкідників не досягнуто, розкладання принад повторюють через 7-10 днів до досягнення бажаного ефекту.

Біологічний метод, який полягає у використанні принад, заражених бактеріями збудника «мишачого тифу», залишається найбільш екологічно доцільним способом боротьби з гризунами. Для людей та домашніх тварин хвороба не несе ніякої небезпеки. В Переліку зареєстровані такі біопрепарати, як Бактоцид, с.м., 2-3 г/нору, Родента БІО, з.п., 1-2 кг/га). Для самостійного виготовлення принад використовують Бактеронцид гель або Раттер, р., по 1 л/10 кг принади.

В другій половині березня розпочалося переміщення **ґрунтових шкідників** та перезимувалих личинок **підгризаючих совок** у верхні шари ґрунту. За даними попередніх обстежень, чисельність озимої та інших совок залишається на рівні 0,5 екз./м², що не виключає ймовірності осередкового розвитку фітофагів та їх шкідливості за підвищеної щільності.

Знешкодження підгризаючих совок за перевищення гусеницями ЕПШ - у посівах буряків 1-2, кукурудзи, соняшнику, картоплі, інших просяних 3-8, озимої пшениці - 3 екз./м² - проводиться інсектицидами Данадим Мікс, КЕ, 1 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Карате Зеон 050СS, СК, 0,3 л/га, Протеус 110, МД, 0,5-0,75 л/га, інші. Найефективніші суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах з додаванням 3-4 кг/га сечовини. Крайці результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь харчується на рослинах.

Сприятливі умови перезимівлі дають підстави прогнозувати істотний рівень чисельності та шкідливості жуків **пщаного мідляка** на сходах польових культур, насамперед в південній частині області та за жаркої, посушливої весни. Якщо ж спостерігатиметься прохолодна, дощова погода, яка останніми роками стала характерною для весняного періоду, шкідливість жуків може бути незначна.

Сходи соняшнику за чисельності більше 2 жуків/м², цукрових буряків (більше 0,3-0,5 екз./м²) захищають від пщаного мідляка інсектицидами згідно «Переліку...» (Актара 25WG, ВГ, 0,08 кг/га, Данадим Мікс, КЕ, 1,5 л/га), або баковими сумішами фосфорорганічних та піретроїдних інсектицидів у половинних нормах витрати (Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га+Фуфанон 570, КЕ, 0,6 л/га).

Грунтові шкідники, які повсюди практично піднялися у верхні шари ґрунту, з потеплінням різко активізують шкідливу діяльність на сходах польових, овочевих та інших сільськогосподарських культур. Найбільша шкідливість очікується від личинок жуків-коваликів – **дротяників**, осередкова – від личинок **хрущів**, малоймовірна – від **несправжніх дротяників**.

Чисельність ґрунтових шкідників слід обмежувати агротехнічними прийомами, такими як дотримання сівозміни, луцення стерні, зяблева оранка, сімба в оптимальні строки, внесення добрив, міжрядні обробки, знищення бур'янів, використання аміачної води (500 л/га на глибину 12-14 см). Поля із значною чисельністю шкідників необхідно відводити під посіви бобових, льону, гречки, проса чи під чорний пар. Ці культури та чорний пар погіршують умови живлення та розвитку шкідників, насамперед, за умов багаторазової культивуації затірієних площ. Ефективно обмежує чисельність шкідників міжрядний обробіток просапних культур, якщо він співпадає з найвразливішими стадіями розвитку (яйця, личинки та лялечки). Висів проміжних культур (суміш озимої свиріпи з озимим житом, редька олійна) після багаторічних трав та пізньоосіння оранка за умов переходу температури через 0°C уможливають загибель 50-70% популяції дротяників.

У разі високої чисельності дротяників та несправжніх дротяників (>20 екз./м²) за 2-3 тижні до сіви кукурудзи або висадки розсади овочів доцільно використовувати принадні посіви вівса або жита насінням, обробленим інсектицидними протруйниками (Вітакс, ТН, 2,5 л/т, Гаучо Ево 275FS, ТН, 2 л/т, Командор Гранд, ТН, 0,3-0,6 л/т). Норма висіву такого насіння 20-25 кг/га.

Ефективно захищає насіння обробка його інсектицидами або комбінованими препаратами за типом інкрустації. На насінневих заводах насіння цукрових буряків, соняшнику, кукурудзи обробляють Вофатоксом, КС, Гаучо, з.п., Космосом, ТН, Круїзером, ТН, іншими. Під час сіви цукрових буряків, соняшнику за чисельності ґрунтових шкідників, яка у 2-3 і більше разів перевищує ЕПШ (який для зазначених культур відповідно становить 1,5-2 та 3-5 екз./м²), вносять у рядки гранули Регенту 20G, 5-10 кг/га або 4,5-8,0 кг/га гранул Форсу 1,5G. Насіння сільськогосподарських культур, бульби картоплі обробляють **біопрепаратом** Метавайт, р., 2-6 л/т.

Для захисту розсади овочевих культур від ґрунтових шкідників корені рослин перед садінням у відкритий ґрунт замочують у суспензії Актари, в.г., 1,5 г/л води на 250 рослин за температури 18-23°C та експозиції 1,5-2 години. В лунки (рядки) під час сіви та посадки в ґрунт капусти, томатів, картоплі вносять 5-10 кг/га Регенту 20G, г., або 5-15 кг/га Форсу 1,5G, ГР. Під час вегетації обприскують Рембеком Дуо, с.с., 3-7 л/га. З **біопрепаратів** застосовують Агрмар mtz, р., 3-5 л/га (обробки відкритого та закритого ґрунту), Ентоцид, р., 7 л/га, Метавайт, р., 1-5 л/га в рядок або 3-15 л/га (обприскування, полив, фертигація). Проти нематод лунки перед висадкою обробляють Аверкомом, с.е., 2 л/га.

Для захисту посівів від капустянок застосовують АнтиМедведку, ГР, 3-7 кг/га або 3-7 г/м², Рембек, ВГ та Рембек Дуо, с.с. в нормах 3-7 кг/га. Ефективні багаторазові розпушування міжрядь просапних культур під час вегетації. Використовують нетрадиційні прийоми: механічні пастки, отруйні принади, настої, розчини та інші.

У лісових насадженнях проти личинок хрущів слід проводити поливання саджанців 0,25% розчином Актари 25WG, ВГ (5,0 кг/га); проти імаго – обприскування Фастаком, КЕ (0,05-0,1 л/га).

Шкідники та хвороби зернових, зернобобових культур і багаторічних трав

Починатимуть сезон в посівах озимих зернових личинки хлібної жужелиці, які, завдячуючи сприятливим погодним умовам осені та зими, дохарчовуючись, повсюди можуть утворити осередки підвищеної шкідливості не лише на колосових культурах, але й на посівах кукурудзи.

Тому, за наявності більше 3-4 екз./м² личинок, посіви захищають Альфагардом 100, КЕ, 0,15 л/га, Боресм, КС, 0,16 л/га, Боресм Нео, КС, 0,2-0,4 л/га, Енжію 247SC, КС, 0,25-0,4 л/га, Ефорією 247SC, КС, 0,25-0,4 л/га, Нуредіном Супер, КЕ, 1 л/га, Пестоном, КЕ, 1-1,5 л/га, Пірінексом супер, КЕ, 1,0 л/га, Фостраном, КЕ, 1,5 л/га, Шаманом, КЕ, 1,0 л/га, іншими препаратами відповідно до Переліку.

З ранньої весни відновлюється живлення в рослинах і личинок шведської та гессенської **злакових мух**. Дорослі особини вилітатимуть за встановлення стабільно теплої погоди. Надалі «естафету» продовжуватимуть **опоміза** та **озима мухи**, личинки яких, відродившись рано навесні, розвиватимуться в молодих стеблах озимини. На ярині шкодитиме **чорна пшенична муха**. Зважаючи на умови перезимівлі, можна очікувати осередкового підвищення чисельності та шкідливості злакових мух.

У квітні підвищення температури, дефіцит вологи повсюди збільшуватимуть небезпеку

пошкодження насамперед, молодих сходів ярини **хлібними блішками, п'явицями**, в південній частині області – **стебловими блішками**.

В разі перевищення порогів чисельності попелиць більше 50% заселених стебел по 10 і більше екз. на кожному, п'явиць 10-30 екз./м², хлібних блішок більше 30-50 екз./м², шведських мух 40-50 екз./100 помахів сачком проводять вибіркові, крайові або суцільні обприскування посівів Актарою 25WG, в.г., 0,1-0,14 кг/га, Альфагардом 100, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Бі-58 Топ, КЕ, 1-1,5 л/га, Боресм Нео, КС, 0,15-0,4 л/га, Данадимом Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Карате Зеоном 050CS, СК, 0,15 л/га, Трансформом, ВГ, 0,024-0,048 л/га, Фастаком, КЕ, 0,1 л/га, Фатріном, КЕ, 0,1-0,15 л/га, іншими.

Шкідлива черепашка, маврський, австрійський та інші клопи у квітні виходитимуть на поверхню листяної підстилки в місцях зимівлі (ліси, лісосмуги), що зазвичай відбувається за температури 16-17°, а коли середньодобова температура досягне 13-17°, клопи почнуть перелітати в посіви озимини і зразу їх пошкоджувати. Пошкодження рослин діагностують за пожовтінням та відмиранням центрального листка або стебла, відставанням в рості і розвитку. Центральний листок вище уколу серпоподібно згинається або згортається у вигляді спіралі. За пошкодження колосу до або в період колосіння відмічається повна або часткова білоколосиця.

За виявлення дорослих клопів на озимині в кількості більше 2-4 екз./м² посіви обприскують Актарою 25WG, ВГ, 0,1-0,14 кг/га, Альфагардом 100, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Альтексом, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Боресм Нео, КС, 0,15-0,3 л/га, Вантексом, Мк.с., 0,06-0,07 л/га, Данадимом Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Фостраном, КЕ, 1-1,5 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,07-0,1 л/га, **біопрепаратами** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га (дозволяються 4-кратні обробки), іншими.

М'яка зима сприяла добрій перезимівлі та підвищеному потенціалу поширення хвороб у посівах озимих зернових - **борошнистої роси, кореневих гнилей, септоріозу, піренофорозу, борої листкової іржі**.

За розвитку хвороб у фазі виходу в трубку посіви оздоровлюють Абакусом, СЕ, 1,25-1,75 л/га, Авіатором Хпро 225ЕС, КЕ, 0,8-1 л/га, Адексаром Плюс, КЕ, 0,5-1,5 л/га, Акадеєю, КС, 0,6-0,8 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістаром Тріо 225 ЕС, КС, 1,0 л/га, Аскрою Хпро 260ЕС, КЕ, 1,0-1,5 л/га, Бонтімою 250ЕС, КЕ, 1,5-2 л/га, Вареоном 520, к.е., 0,6-1,0 л/га, Велдіго 260ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Евіто Т, КС, 0,5-1 л/га, Елатусом Ріа 358ЕС, КЕ, 0,4-0,6 л/га, Зантарою Квантум, КЕ, 1-1,5 л/га, Імпактом К, КС, 0,6-0,8 л/га, Йонеро 260ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Капало, СЕ, 1,0-1,5 л/га, Макфайером 260ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Магнелло 350ЕС, КЕ, 1,0 л/га, Медісоном 263SC, КС, 0,7-0,9 л/га, Мікроплюс Дисперс, ВГ, 2,8 кг/га, Міравісом Нео 300SE, СЕ, 0,5-1 л/га, Осірісом Стар, КЕ, 0,75-1,5 л/га, Пріаксором, КЕ, 0,3-0,5 л/га, Рексом Дуо, КС, 0,4-0,6 л/га, Скайвеем Хпро 275ЕС, КЕ, 1,0-1,25 л/га, Солігором 425ЕС, КЕ, 0,7-0,9 л/га, Тілмором 240ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Тілтом Турбо 575ЕС, КЕ, 0,8-1 л/га, Топсіном М, з.п., 1-1,2 кг/га, Фальконом 460ЕС, КЕ, 0,4-0,6 л/га, іншими згідно Переліку; **біопрепаратами** Агромар, Р., 1-5 л/га, Бактофіт, р.с., 2-3 л/га, Бізар, р., 4-6 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Планориз ВЛ, в.с., 2 л/га, Псевдобактерін-2 (Респекта), в.р., 0,5 л/га, Триходерма Бленд Біо-Green Microzyme TR, КС, 0,3-1,0 л/га, Фітопсин, с., 2-4 л/га, Фітоцид, р., 0,5-0,6 л/га, Фунгістон, р.с., 1-2 л/га, або Альбіт ТПС, т.п.с., 0,04 кг/га.

Сходи гороху в квітні можуть страждати через шкідливість **бульбочкових довгоносиків** повсюди, однак господарськи відчутною вона може бути лише за умов сухої жаркої погоди в період появи сходів-4 листків.

За чисельності довгоносиків більше 10-15 екз./м² застосовують Карате 050ЕС, к.е., 0,1-0,125 л/га, Коннект 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, інші дозволені інсектициди.

Насіння сої перед сівбою обов'язково протрують фунгіцидними протруйниками, для обґрунтованого застосування яких необхідно провести фітопатологічний аналіз.

Від хвороб застосовують такі протруйники, як Бенефіс, МЕ, 0,6-0,8 л/т, Віал Траст, КС, 0,4-0,5 л/т, Луміфлекс 450, ТН, 53,1-79,7 мл/т, Максим Адванс 195FS, ТН, 1-1,25 л/т, Ранкона 450, ТН, 53,1-79,7 мл/т, Редіго M120FS, ТН, 0,8-1 л/т, Сферіко, ТН, 1-1,2 л/т, ТМТД, КС, 6-8 л/т, Февер 300FS, ТН, 0,2-0,4 л/т; від шкідників - Гаучо Плюс 466FS, ТН, 0,5 л/т, Команч WG, ВГ, 7,0 кг/т, Пікус 600, ТН, 0,3-0,5 л/т, Табу, КС, 0,4-0,6 л/т; комплексні - Селест Топ 312,5FS, ТН, 1,5-2 л/т, Стандак Топ, ТН, 1,0-2,0 л/т або **біопрепарати** Бактофіт, р.с., 2 л/т, Інтеграл Про, ТН, 0,09 л/т, Мікосан «Н», в.р.к., 7 л/т, Фітолавін, РК, 1,5-3 л/т, інші. В день сівби слід провести інокуляцію симбіотичними азотфіксуєчими бактеріями з одночасною обробкою борними та молібденовими мікродобривами (по 50 г на гектарну норму насіння).

На посівах багаторічних трав спостерігатиметься розвиток різноманітних **довгоносиків** (бульбочкових, люцернового листового, великого конюшинового), та **клопів**.

За чисельності бульбочкових довгоносиків більше 5-8 екз./м² використовують Актеллік 500ЕС, КЕ, 1,0 л/га (фуражна люцерна), 1,0-1,5 л/га (насінневі посіви), інші.

Технічні культури

З врахуванням погодних умов минулорічної вегетації, які сприяли накопиченню збудників різноманітних хвороб, в тому числі у ґрунті, в поточному році ймовірно зростання ураженості

сходів цукрових буряків **коренеїдом**. **Коренеїд** – комплексне еколого-мікробіальне захворювання, що розвивається насамперед за погіршення умов вирощування цукрових буряків, і частіше спостерігається на важких ґрунтах, що запливають і утворюють кірку, або у посушливих умовах, за нестачі поживних речовин, висівання неякісного насіння. Все це пригнічує сходи, порушує процеси життєдіяльності молодих рослин, внаслідок чого вони легко уражуються збудниками коренеїда, що завжди присутні на насінні та в ґрунті – грибами з родів *Rhizoctonia*, *Fusarium*, *Phoma*, *Alternaria*, *Mucor*, *Penicillium*, *Thielaviopsis*, *Cladosporium*, *Aspergillus*, *Aphanomyces* та ін.

Це потребуватиме суворого дотримання технологічних вимог вирощування культури, якісної підготовки ґрунту та догляду за посівами у досходовий та післясходовий періоди (розпушування верхнього шару ґрунту за його ущільнення і утворення поверхневої кірки).

Що стосується шкідників цукрових буряків, квітеня характеризується виходом з місць зимівлі та міграцією на молоді посіви **бурякової крихітки, блішок, звичайного та сірого бурякового довгоносиків**, які повсюди можуть утворювати осередки підвищеної шкідливості, особливо в крайових смугах.

На первинних крмових рослинах (калина, жасмин, бруслина) з яєць відроджуватимуться личинки **бурякової листкової попелиці**. Згодом, починаючи з 2-3 покоління, з'являться крилаті самиці-розселительки, які переселятимуться на вторинні кормові рослини (цукрові буряки, соняшник, боби, мак, та ін.), де розвиватиметься до 10 поколінь шкідника. За даними попередніх обстежень, на гілках калини виявлено в середньому 13, максимально 35 шт. яєць на 1 м пог., що менше в порівнянні з минулим роком (50, максимально 215 шт./м пог.). Але, така чисельність за сприятливих погодних умов під час вегетації може спричинити осередки підвищеної шкідливості попелиці.

В період сходи - 2-3 справжні листки необхідно проводити постійний моніторинг посівів буряків і в разі перевищення порогів шкідливості (звичайного довгоносика – 0,2-0,3 екз./м², сірого бурякового довгоносика – 0,2-0,5 екз./м², піщаного мідляка – 0,3-0,5 екз./м², блішок - 3-7 екз./м², щитоносик - 0,7-1,2 екз./м², крихітки - 1,5-2,5 екз./дм³ ґрунту) застосовувати Актеллік 500ЕС, КЕ, 1-2 л/га, Альтекс, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Моспілан, ВП, 0,075 кг/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,15 л/га, біопрепарати Агріінсекта, р., 0,5-3 л/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га, інші згідно Переліку.

Посівам соняшнику в разі підвищення температури та відсутності опадів на території області можуть осередково загрожувати жуки **сірого бурякового довгоносика**, особливо на забур'яненних площах. **Піщаний мідляк, сірий південний та чорний довгоносики** за тих же умов небезпечними можуть бути в південній частині області.

Дротяників та комплекс наземних шкідників соняшнику контролює протруєння насіння препаратами Белем 0,8 мг, 10-12 кг/т, Вофатокс, КС, 3-5 л/т, Гаучо 70WS, ЗП, 10,5 кг/т, Космос 500, ТН, 0,06 л/п.о. (6,5 л/т), Круїзер 350FS, ТН, 6-10 л/т, Мундус 380FS, ТН, 0,1 л/1 п.од., Пончо 600FS, ТН, 4,5-7 л/т, Семафор 20ST, ТН, 2-2,5 л/т, Форс 200 СС, СК, 2 л/т, Фортенза 600FS, ТН, 8-12 л/т, а також внесення в ґрунт препарату Регент 20G, 5-10 кг/га. Чисельність жуків понад 2 екз./м² вимагатиме застосування сумішей фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрати або інсектициду Камінарі, ВГ, 0,2-0,4 л/га.

Озимий ріпак скрізь потерпатиме від **ріпакового квіткогриза, стеблового капустияного прихованохоботника**, уражуватиметься грибковими - **фомозом, альтернаріозом, пероноспорозом, сірою гниллю, склеротиніозом**, та бактеріальними (**бактеріоз кореня**) хворобами.

Імаго шкідників за перевищення порогів стеблового прихованохоботника 1-2 жуки/40 рослин за t° повітря >+12°C, ріпакового квіткогриза 1-2 жуки/рослину під час утворення бутонів, 2-3 екз./рослину – під час збільшення бутонів, 5-6 екз./рослину – на початку цвітіння знешкоджують інсектицидами Біскайя 240OD, МД, 0,3-0,4 л/га, Борей, КС, 0,1-0,14 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Каліпсо 480SC, КС, 0,20 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,1 л/га. За появи хвороб на ярому та подальшого їх розвитку на озимому ріпаках застосовують фунгіциди Азоципер Нео, КС, 0,75-1 л/га, Акадія, КС, 0,8-1 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Архітект, СЕ, 1-2 л/га+сульфат амонію 0,5-1 кг/га, Галіксід 280SC, КС, 0,75-1 л/га, Евіто Т, КС, 0,5-1 л/га, Ентарго Дуо, КС, 0,7-1 л/га, Замір, ЕВ, 1-1,5 л/га, Кінер, КС, 0,8-1 л/га, Кустодія, КС, 1-1,2 л/га, Піктор Актив, КС, 0,7-1 л/га, Пропульс 250SE, СЕ, 0,8-0,9 л/га, Сетар 375SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Ютака, СЕ, 1-1,4 л/га, інші.

Плодові насадження

За попередніми даними контрольних обстежень, взимку в садах загинуло 5-20% зимуючого запасу шкідників, що обумовлює можливість значного пошкодження багаторічних плодових насаджень шкідливими організмами.

Навесні за середньодобової температури понад 10°C масово виходять з місць зимівлі та живляться садові довгоносики, з яких найпоширеніші **яблуневий квіткогриз, сірий брунькогриз, букарка, казарка**. За температури понад 12°C гусениці **білана жилкуватого** та **зологуза** починають пошкоджувати бруньки та молоді листочки, а гусениці **яблуневої молі** виходять з-під щитків. **Непарний та кільчастий шовкопряди** розпочнуть живлення за суми ефективних температур вище 6° 110°, а гусениці **розової та інших листокруток** - 70° (вище 10°). Проходить відродження та харчування **сисних шкідників**. У фазу рожевого бутону розпочнеться заляльковування гусениць **яблуневої плодожерки**.

За жаркої погоди та високої вологості повітря розпочнеться розвиток та поширення на яблуні конідій **борошнистої роси**. Чергування сухої погоди з дощовою прискорить дозрівання сумкоспор **парші яблуні та груші**. Небезпека масового розвитку **моніліального опіку** залишається за зниження температури та проходження опадів під час цвітіння дерев усіх плодкових порід, насамперед, кісточкових.

На **зерняткових** породах у фазу набрякання бруньок (температура повітря не нижче +4°C) проводять обробки дерев: проти комплексу хвороб - Айроном, ЗП, 6-18 кг/га, Блу Бордо, ВГ, 3,75-5 кг/га, Бордо МК, ВП, 15-18 кг/га; комплексу шкідників - емульсіями препаратів 30В, КЕ, 40 л/га, 30-Д, КЕ, 300-400 мл/20 л води. Норма витрати робочого розчину – 1000-1500 л/га (для забезпечення достатнього змочення). У насадженнях яблуні – Адмірал, КЕ, 0,6-0,8 л/га. Препарат Брунька, РР, 2 л/га, ефективний проти шкідників та парші, моніліозу, інших видів плямистостей.

У фазу розпускання бруньок проти листогризух шкідників (білан жилкуватий, золотозу, листокрутки, яблунева міль) та жуки садових довгоносиків дерева обприскують Актарою 25WG, ВГ, 0,14 кг/га, Воліамом Флексі 300SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Децисом f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Ефорією 247SC, КС, 0,18 л/га, Каліпсо 480SC, КС, 0,25-0,3 л/га, Конфідором 200SL, РК, 0,2-0,3 л/га, Люксом Максі, КС, 0,4 л/га, Мавріком, ЕВ, 0,2-0,6 л/га, або **біопрепаратом Натургард**, в.р., 0,3-1,0 л/га, з додаванням проти парші та інших хвороб контактних препаратів Делан, в.г., 0,5-1 кг/га, Дітан М-45, ЗП, 2,0-3,0 кг/га, Мерпан Платинум, ВГ, 1,9-2,5 кг/га, Сіліт, КС, 1,7-2,25 л/га, мідьвмісних Косайд 2000, ВГ, 2,5 кг/га, Купроксату, КС, 5 л/га, Нордоксу 75, ВГ, 0,5-1,5 кг/га, інших з врахуванням сумісності, або локально-системного Хорусу 75WG, ВГ, 0,2-0,25 кг/га; проти борошнистої роси Алмазу 100, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Імпакту 25SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Топазу 100ЕС, КЕ, 0,3-0,4 л/га; або **біопрепаратів Віплант**, РК, 2 л/га, Бізар, р., 4-6 л/га, Гуапсин, р., 4-6 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Фітолавін, РК, 2 л/га (за рекомендованою схемою), Фітохелп, р., 1-2 л/га.

У фазі відокремлення бутонів квіткоїдів, пильщиків, молей, листокруток, шовкопрядів, медяниць, попелиць знищують Актарою 25WG, ВГ, 0,14 кг/га, Воліамом Флексі 300SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Каліпсо 480SC, КС, 0,2-0,3 л/га, Конфідором 200SL, РК, 0,2-0,3 л/га, Мовенто 100SC, КС, 1,75-2 л/га, **біопрепаратом Натургард**, в.р., 0,3-1,0 л/га з додаванням проти парші, плодової гнилі і борошнистої роси контактних Делану, в.г., 0,5-1 кг/га, Сіліту, КС, 1,7-2,25 л/га, системних Луни Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Скору 250ЕС, КЕ, 0,15-0,2 л/га, Стробі, в.г., 0,2 кг/га, Топсіну-М500, КС, 1,4-1,6 л/га, Хорусу 75WG, ВГ, 0,2 кг/га, контактено-системного Шавіту Ф72, ВГ, 2,0 кг/га, обов'язково дотримуючись чергування препаратів для попередження виникнення резистентності до них.

Кісточкові. Навесні найважливішим завданням захисту кісточкових є недопущення розвитку комплексу хвороб, що вимагає дотримання рекомендованих заходів у відповідні фази розвитку рослин.

На початку набрякання бруньок обприскують проти сисних шкідників, листокруток емульсіями препаратів 30В, КЕ, 40 л/га, 30-Д, КЕ, 300-400 мл/20 л води (слива) за норми витрати робочого розчину 1000-1500 л/га (для забезпечення достатнього змочення).

На початку розпускання бруньок проти моніліального опіку, плодової гнилі, клястероспоріозу застосовують Малвін 80, ВГ, 1,8-2,5 кг/га, Світч 62,5WG, ВГ, 0,75-1 кг/га, Сігнум, ВГ, 1-1,25 кг/га; кучерявості листя на персику – Делан, в.г., 1 кг/га, Ембрелію 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Малвін 80, ВГ, 1,8-2,5 кг/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,2 л/га, Фитал, РК, 2,0 л/га, Хорус 75WG, ВГ, 0,2-0,3 кг/га, з препаратів міді - Косайд 2000, ВГ, 6 кг/га, Купер, МС, 3-5 л/га.

Під час висування та відокремлення бутонів черешню, вишню, сливу (перед цвітінням) проти моніліозу, плямистостей, плодової гнилі обприскують Світчем 62,5WG, ВГ, 0,75-1 кг/га, Хорусом 75WG, ВГ, 0,25 кг/га; лише черешню і вишню - Луною Сенсейшн 500SC, КС, 0,25-0,35 л/га, Сігнумом, ВГ, 1-1,25 кг/га, Тельдором 50WG, ВГ, 1-1,5 кг/га, Фиталом, РК, 2,0 л/га з додаванням на сливі Конфідору 200SL, РК, 0,2-0,3 л/га, на вишині і черешні - Каліпсо 480SC, КС, 0,2-0,3 л/га проти листогризух шкідників, різноманітних довгоносиків, попелиць, пильщиків, несправжніх щитівок та інших фітофагів.

Під час цвітіння проти моніліального опіку, сірої гнилі, моніліальної гнилі, бактеріальної плямистості кісточкових, кучерявості листків персика, клястероспоріозу зареєстрований біопрепарат Серенада АСО SC, КС, 4-8 л/га, який застосовують за рекомендованою схемою – 2 обробки під час цвітіння з інтервалом 7-10 днів, та 2 обробки перед збиранням урожаю з таким самим інтервалом.

Начальник управління фітосанітарної безпеки

підписано

Наталія САМБОРСЬКА

Заступник начальника відділу захисту рослин,
фітосанітарної діагностики та прогнозування

підписано

Володимир ТЕЛЕФУС